Unitat 1 · Els diners i les decisions

Resum · Llibre de l'alumnat, pàgs. 9–24

L'**economia** estudia com triem quan els recursos són **escassos**. Tota tria té un **cost d'oportunitat**: el valor de la millor alternativa a la qual renuncies, en diners, en temps o en una altra cosa. Les **llars**, les **empreses** i les **administracions públiques** formen un **flux circular de la renda**: el que gasta un agent és l'ingrés d'un altre, i qui ingressa més del que gasta té capacitat de finançament, mentre que qui gasta més té necessitat de finançament. Els diners van néixer per superar el bescanvi i fan tres funcions: **mitjà de canvi**, unitat de compte i reserva de valor. Es presenten en efectiu o en diners bancaris (saldos de comptes), que es poden moure per canals digitals, i la major part són saldos que els bancs creen quan concedeixen crèdits. El **sistema financer** connecta les persones que estalvien amb les que necessiten finançament i ha d'actuar amb transparència. Cada compte té un **IBAN**, amb 24 caràcters a Espanya. Per pagar tens l'efectiu, la transferència, Bizum i tres tipus de targeta: dèbit, crèdit i prepagament, que no són el mateix i no costen el mateix. Estalviar és renunciar avui per assolir un objectiu més endavant. Tot això et servirà a la fitxa E1, perquè abans de proposar res a l'institut cal saber d'on entren els diners i on surten. Per aplicar-ho en la vida diària, abans de pagar fes-te tres preguntes: a què renuncio, qui rep els diners i quin mitjà de pagament és el més segur i el més barat. Davant d'un extracte, suma els ingressos, resta les despeses i comprova que el saldo quadra; davant d'un anunci, busca què promet i què costa. Quan comparis opcions, calcula el cost total i el temps que et prenen, i decideix sabent a què renuncies. Si pagues en efectiu, comprova els bitllets; si pagues amb el mòbil o la targeta, protegeix les claus i no les comparteixis amb ningú. Si tens dubtes sobre un moviment del compte, pregunta-ho al banc i guarda l'extracte: és la teva prova. Si dubtes, torna al cost d'oportunitat: tot el que fas amb els diners vol dir deixar de fer una altra cosa, i triar bé consisteix a saber quina.

Triar i renunciar

- Necessitats i desitjos
- Recursos escassos
- Cost d'oportunitat
- Diners i temps

El circuit dels diners

- Llars, empreses i administracions
- Flux circular de la renda
- Capacitat i necessitat de finançament

Les formes dels diners

- Del bescanvi als bancs
- Tres funcions
- Efectiu i diners bancaris

El sistema financer

- Intermediació
- Compte a la vista i IBAN
- Marc ètic

Pagar bé

- Efectiu, transferència i pagaments digitals
- Dèbit, crèdit i prepagament
- Seguretat i estalvi

ON S'EXPLICA AL LLIBRE

- **1.1** Cost d'oportunitat · 11–12
- **1.2** Flux circular · 12–14
- **1.3** Origen dels diners · 14–16
- **1.4** Sistema financer · 16–17
- **1.5** Mitjans de pagament · 17–18

Material complementari del llibre de l'alumnat. Les persones, empreses i situacions dels casos són fictícies, tret que s'indiqui una altra cosa.